

Dominika Dzwonkowska, Małgorzata Kaniewska

Sprawozdanie z konferencji "Zrównoważone warunki życia w zmieniającym się systemie klimatycznym Ziemi", PAN, Warszawa 24 listopada 2008

Studia Ecologiae et Bioethicae 7/2, 235-237

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dominika DZWONKOWSKA
Małgorzata KANIEWSKA
IEiB WFCh UKSW Warszawa

Sprawozdanie z konferencji *Zrównoważone warunki życia w zmieniającym się systemie klimatycznym Ziemi*, PAN, Warszawa 24 listopada 2008

Współcześnie coraz częściej doświadczamy anomalii pogodowych, które stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka. Zdarza się, że nieprzewidziane ekstremalne zjawiska pogodowe pochłaniają cały dobytek ludzi zamieszkujących obszary przez nie dotknięty, bądź wręcz pochłaniają setki a nawet tysiące istnień ludzkich. W odpowiedzi na ten problem środowiska naukowe starają się wyjaśnić te zjawiska, szczególnie poprzez zrozumienie ich natury, udoskonalenie możliwości przewidywania, wskazanie na możliwe sposoby reagowania na ten problem i radzenia sobie z jego skutkami. Problem zmian klimatu stał się tematem obrad konferencji *Zrównoważone warunki życia w zmieniającym się systemie klimatycznym Ziemi*, która odbyła się 24 listopada 2008 w siedzibie Pałacu Staszica w Warszawie. Spotkanie zostało zorganizowane przez Komitet Nauk Geograficznych PAN oraz Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN.

Wystąpieniem otwierającym obrady była prezentacja prof. dr hab. M. Gutry-Koryckiej zatytułowana *Zobowiązania nauki wobec zrównoważenia środowiska życia człowieka w warunkach zmian globalnych klimatu Ziemi*. Prelegentka przybliżyła problemy poruszane w trakcie IV Konferencji Światowej IGBP – *Nauka dla zrównoważonego środowiska życia człowieka na Ziemi*. W trakcie konferencji omawiano problematykę globalnego ocieplenia Ziemi, zwracając uwagę na możliwe sposoby rozwiązania tego problemu, podkreślając konieczność dalszych badań, w celu lepszego zrozumienia tego zjawiska. Aby wspierać prowadzenia badań powołano zintegrowany kierunek badań ESSP (Earth System Science Partnership). Program ten ma przyczynić się do rozwiązania problemu globalnych zmian klimatycznych.

Przejawem zmian klimatycznych jest nasilenie się występowania klęsk żywiołowych, zagadnienie to zostało omówione w prezentacji prof. dr hab. inż. W. Kundzewicza, pt. *Ocena, skutki i przewidywanie klęsk żywiołowych*. W trakcie prezentacji prelegent zwrócił uwagę na fakt, że wyraźnie wzrosła częstotliwość występowania klęsk żywiołowych oraz związane z ich występowaniem straty materialne. Wpływają na to czynniki: społeczno-ekonomiczne (np. wzrost liczby

ludności, brak świadomości zagrożeń), zmiany powierzchni Ziemi (np. w wyniku urbanizacji, wylesianie, regulacje rzek) oraz czynniki klimatyczne.

Zmiany klimatu są zjawiskiem globalnym, które niewątpliwie dotknie każdego mieszkańca Ziemi, w tym również Polski nie ominą problemy związane z tym zjawiskiem. Sytuacja naszego kraju była przedmiotem wystąpienia prof. dr hab. K. Kożuchowskiego zatytułowanego *Współczesne ocieplenie klimatu w Polsce*. Pomiary temperatur pokazują widoczną tendencję wzrostu temperatury w ostatnich latach. Cztery spośród 10 najcieplejszych lat przypadają w latach 1997-2007. Ocieplenie szczególnie widoczne jest w miesiącach zimowych, które okazały się dużo cieplejsze niż zazwyczaj. Niewątpliwie dokonane pomiary temperatur wskazują na występowanie zjawiska ocieplania się klimatu Ziemi.

Wraz ze zmianami klimatycznymi można zaobserwować nie tylko wzrost temperatury, ale także i ubytki zasobów wodnych, problem ten omówiła dr hab. U. Somorowska w prezentacji *Glebowe zasoby wodne w Polsce w warunkach zmieniającego się klimatu*. Analizie została poddana dynamika wód glebowych oraz możliwe zmiany, jakim może ona podlegać w kontekście zmian klimatycznych. Wyniki badań wskazują, że w ciągu najbliższych 50-100 lat może nastąpić znaczne zmniejszenie zasobów wód glebowych, szczególnie w miesiącach letnich. Co znacznie wpłynie na dostępność wody dla roślin i okres dostępności wody dla roślin ulegnie skróceniu.

Powiązania rolnictwa z klimatem są szczególnie silne. Związane to jest z biologicznym charakterem procesów produkcyjnych w rolnictwie. Ta gałąź gospodarki jest wyjątkowo wrażliwa na czynniki klimatyczne, które wpływają zarówno na rodzaj, jak również efektywność produkcji rolnej. Jak bardzo istotna jest to kwestia uświadamiał w swoim wystąpieniu *Zmiany gospodarki rolnej i zabezpieczenia żywnościowego ludności w wyniku globalnych zmian klimatycznych* prof. dr hab. J. Bański. Zmiany klimatu, które obecnie obserwujemy w różnych rejonach świata mają inny charakter i natężenie. Zmiany temperatury, opadów, nasłonecznienia wpłyną w istotny sposób na zasięg występowania określonych upraw, długość cyklu wegetacyjnego, a tym samym na sposoby uprawy, termin prac polowych. Przewiduje się, że zasięg występowania plonów, ze względu na ocieplanie się klimatu, przesunie się w kierunku wyższych szerokości geograficznych. Zmiany w światowym rolnictwie na skutek globalnego ocieplenia najbardziej odczuwają mieszkańcy Afryki, Azji, Ameryki Płd., gdzie wystąpią jeszcze większe ograniczenia możliwości produkcyjnych.

Zmiany klimatu oraz sytuacja energetyczna na świecie wpłyną również na rozwój sieci transportowej. Problem ten omówił prof. dr hab. T. Komornicki w prezentacji *Transport na tle globalnej sytuacji energetycznej i globalnego ocieplenia klimatu*. Zmniejszeniu ulegnie ruch turystyczny, zmienią się jego kierunki, wraz ze wzrostem kosztów paliw wystąpi większy popyt na usługi transportu publicznego, pojawi się konieczność rozwoju nowych rozwiązań sieciowych.

W referacie zostały przedstawione możliwości, które będą sprzyjały zarówno rozwojowi transportu, jak również wysokiemu poziomowi mobilności osób, co z kolei przyczyni się do wzrostu ekonomicznego kraju.

Obserwowane procesy zachodzące na Ziemi wpłyną nie tylko na rozwój i występowanie roślin, ale również i zwierząt. Temat ten w swoim wystąpieniu *Przemiany fauny w obszarach zurbanizowanych w wyniku zmian globalnych klimatu oraz ich konsekwencje ekonomiczne i społeczne* poruszył prof. dr hab. J. Markowski. Zwrócił szczególną uwagę na ekspansję chorób odzwierzęcych, których występowanie może nasilać się wraz ze wzrostem temperatury na Ziemi. Rozwój mobilności, transportu mogą dodatkowo przyczynić się do ekspansji niektórych patogenów.

Kwestię *Zmian globalnych klimatu i ich konsekwencje dla zdrowia człowieka* omówił także prof. dr hab. K. Błażejczyk. Zmiany klimatu mają szereg kompleksowych połączeń ze stanem zdrowia. Wiadomo jest, że zmiany te nie będą jednakowo odczuwane na wszystkich obszarach. Niektóre rejony są na nie narażone bardziej, inne mniej. Wzrost temperatury otoczenia oraz wilgotności stwarzają sprzyjające warunki do rozwoju bakterii, wirusów, grzybów. Rozwój tych organizmów będzie zachodził szybciej nie tylko w środowisku przyrodniczym, ale również w żywności, instalacjach klimatyzacyjnych.

Zmiany klimatu to jedno z najpoważniejszych wyzwań ostatnich dziesięcioleci. Choć nauka niezwykle się rozwinęła to i tak przed ludzkością stoi wiele trudnych do rozstrzygnięcia kwestii. Czy susze, huragany, fale upałów, wymieranie gatunków, rozprzestrzenianie się tropikalnych chorób, to tylko etap przejściowy czy też długotrwała zmiana, do której musimy jak najszybciej zacząć się przystosowywać? Faktem jest, że zmiany klimatu na Ziemi zachodziły od zawsze, obecnie jednak problemem jest tempo tych zmian – nigdy nie było ono tak szybkie. Rzutują one na wygląd ekosystemów, zdrowie człowieka oraz liczne dziedziny związane z gospodarką. Wydaje się, że jedynie przy bliższej współpracy państw, negującej choćby częściowo dominującą chęć zysku, możemy ograniczyć negatywny wpływ zmian klimatu na środowisko.